

KAPAI ÉVA

TANMENET

ERKÖLCSTAN

6. osztály

Nat 2012

Heti 1 óra

MOZAIK KIADÓ – SZEGED, 2014

Bevezetés

A tanmenetjavaslat az ÚTRAVALÓ ERKÖLCSTAN 6. osztályos tankönyvhöz és munkafüzethez készült. Az óra megtervezéséhez a TANÁRI KÉZIKÖNYV nyújt gyakorlati segítséget. Az egyes tematikai egységekben található témák szabadon alakíthatóak az iskola helyi tantervéhez, a tanár egyéniségéhez, módszertani kultúrájához, az osztályban tanuló gyerekek életkori sajátosságaihoz, szükségleteihez.

Az éves órakeret beosztása

Témakörök	Óraszámok
Hatodikosok lettünk	2
I. Test és lélek	6
II. Kapcsolat, barátság, szeretet	6
III. Kortárs csoportok	5
IV. Társadalmi együttélés	5
V. A technikai fejlődés	5
VI. A mindenség kutatása	5
Hatodik osztály végén	2
Összesen	36

Tematikai egység: Hatodikosok lettünk

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Az évkezdéssel együtt járó elvárások, feladatok megbeszélése, a beilleszkedés.

További céljaink lehetnek:

A tanulók legyenek képesek a közösség életébe beilleszkedni.

Ha új tanuló érkezett az osztályba, érdeklődjének iránta, és segítsék beilleszkedését.

A tanulók ismerjék meg és fogadják el önmagukat és egymást.

Tudatosítsák saját értékes és javítandó tulajdonságaikat.

Lássák meg másokban is az értéket.

Legyenek képesek meghallgatni egymást akkor is, ha a társuktól eltérő a véleményük.

Tudják elfogadni társuk javaslatát, ha az jobb, mint az övék.

Tanuljanak meg együttműködni.

Kapcsolódási pontok:

Dráma és tánc: ön- és társismereti játékok.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
1.	<u>Becsengettek</u> Milyen tapasztalataid vannak a felső tagozatról? Milyen élményeket hoztál ötödik osztályból? Szerinted miben lesz más a hatodik osztály, mint az ötödik? Melyik tulajdonságodon szeretnél változtatni hatodikban? Mit vársz el magadtól az idén?	rokonszenv, elfogadás, alkalmazkodás, beilleszkedés	egyéni, frontális szövegértés, információ- gyűjtés, illusztráció	tk. 6–7. o. mf. 4–5. o. digitális tananyag
2.	<u>Az osztályközösség</u> Miért kell a közösségben figyelniünk egymásra? Mikor kell alkalmazkodnunk a közösséghez? Szerinted milyen dolgokról ne beszéljünk az osztály előtt? Melyek azok a dolgok, amelyek mindenkire tartoznak? Mitől jó egy jó közösség?	önismeret, megértés, elfogadás, egyenrangúság	egyéni, frontális szövegértés, információ- gyűjtés, illusztráció	játék: tanári kézikönyv tk. 8–9. o. mf. 5–6. o.

I. Tematikai egység: Test és lélek

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése.

A beteg és a fogyatékkal élő emberek iránti empátia fejlesztése.

További céljaink lehetnek:

A tanulók figyeljenek oda magukra, a testükre, az érzéseikre, a gondolataikra és a cselekedeteikre.

Hangolódjanak rá testi, lelki, szellemi szükségleteikre.

Tudják elfogadni a problémáikat, érezzék készletét a probléma megoldására.

Legyenek képesek segítséget kérni és adni.

Ha szükséges, legyenek képesek a változtatásra.

Bízzanak önmagukban, legyenek pozitív elvárásaik önmaguk felé.

Kapcsolódási pontok:

Természetismeret: Kamaszkori változások: testkép, testalkat; az egészséges táplálkozás alapelvei.

A serdülő személyiségének jellemző vonásai. Az önismeret és az önfejlesztés eszközei. Veszélyforrások különféle élethelyzetekben. Káros szenvedélyek.

Dráma és tánc: ön- és társismereti játékok.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
3.	<u>Nemzedékek</u> Mit tanulhat egy fiatal az idős embertől? Mire taníthatják a fiatalok az idős embereket? Miért válhat időskorára bölcsőbbé az ember?	testi tulajdonság, lelki tulajdonság, szellemi képesség, elfogadás, önismeret	egyéni, frontális szövegértés, információ- gyűjtés	tk. 10–13. o. mf. 7. o. digitális tananyag
4.	<u>Fejlődés és szükségletek:</u> (ötödikben a testi szükségleteken van a hangsúly) Hogyan változtak testi, (lelki, szellemi) tulajdonságaim az évek során? Mire van szükség ahhoz, hogy a testem jól fejlődjön? Melyek az ember legfontosabb fizikai szükségletei?	testi tulajdonság, lelki tulajdonság, szellemi képesség, szükséglet, fejlődés	egyéni, csoportos, frontális szövegértés, szituációs játék, összehasonlítás	tk. 14–15. o. mf. 8. o. játék: tanári kézikönyv
5.	<u>Az egészség</u> Milyen az egészséges ember? Hogyan kerülhet veszélybe és hogy védhető meg az egészség? Én egészségesen élek? Van olyan szokásom, amelyen jó lenne változtatnom az egészségem érdekében?	szükséglet, fejlődés, egészség, betegség fogyatékoság, érdeklődés, figyelmesség, elfogadás	egyéni, csoportos, frontális szövegértés, összehasonlítás elemzés, információ-	tk. 14–15. o. mf. 9. o.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
			gyűjtés, érvelés	
6.	<u>Egész – ség (Fogyatékos)</u> Milyen képessége hiányozhat annak, aki valamilyen téren fogyatékos? Vannak-e olyan speciális képességeik a fogyatékkal élőknek, amelyekben ügyesebbek másoknál? Hogyan lehet egy fogyatékkal élő gyereket támogatni az osztályban? Mit tanulhatnak az ép gyerekek fogyatékkal élő társuktól? Élhetnek-e teljes értékű életet a fogyatékos emberek?	lelkiismeret, szándék, döntés	egyéni, csoportos, frontális szituációs játék, elemzés, szövegértés	játék: tanári kézikönyv tk. 16–17. o. mf. 10. o.
7.	<u>Döntéseink</u> Miért kell önálló döntéseket hoznia az embernek? Ki mondja meg, mit hogyan tegyünk? Miért nem szabad beleszólnunk egymás döntéseibe? Tudhatjuk-e, hogy kinek mi lenne a jó döntés? Miért kell tisztelni mások szabad akaratát?	önismeret, megértés, elfogadás	egyéni, csoportos, frontális képelemzés, összehasonlítás szövegértés	játék: tanári kézikönyv tk. 18–19. o. mf. 11. o. digitális tananyag
8.	<u>A lelkiismeret</u> (Egy belső hang: a lelkiismeret) Mi a lelkiismeret, és miből érezzük a jelenlétét? Hogyan hat a tetteinkre? Mi történik, amikor hallgatunk rá, és mi történik, amikor nem?	lelkiismeret, szándék, döntés	egyéni, csoportos, frontális képelemzés, szövegértés, szituációs játék, történet kitalálása	tk. 20–21. o. mf. 12–13. o. digitális tananyag

II. Tematikai egység: Kapcsolat, barátság, szeretet

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

A saját kapcsolati háló szerkezetének tudatosítása.

Annak megéreztetése, hogy az őszinte baráti kapcsolatok fontos szerepet játszanak az ember életében.

Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.

További céljaink lehetnek:

Gyakorolják az érzéseik megfelelő kifejezését.

Fejlődjön az együttérző képességük.

Tudjanak segítséget kérni és adni.

Legyenek képesek egymás sikerének örülni.

Kapcsolódási pontok:

Magyar nyelv és irodalom: a közlési szándéknak megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata; mindennapi kommunikációs szituációk gyakorlása.

Vizuális kultúra: vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.

Dráma és tánc: együttműködés némajátékos, szöveges és mozgásos tevékenység során.

Alkalmazkodás, érdekérvényesítés dinamikus változtatása a csoportos tevékenységek során.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
9.	<u>Kinek látjuk a másikat?</u> Milyen tulajdonságai miatt ellenszenves valaki másoknak? Milyen tulajdonságok tesznek rokonszenvessé valakit?	barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, tisztelet	egyéni, frontális szövegértés, információ- gyűjtés	tk. 22–23. o. mf. 14. o. digitális tananyag
10.	<u>Az együttérzés (Kapcsolataim)</u> Kikkel tartok szorosabb vagy lazább kapcsolatot? Kihez mi fűz, és milyen mélységűek ezek az érzések? Mi tesz vonzóvá és mi tesz ellenszenvessé valakit? Milyen módon lehet elnyerni valakinek a rokonszenvét? Milyen eszközöket nem szabad vagy nem érdemes használni ennek során? Miért? Kire mondjuk, hogy együttérző?	őszinteség, hazugság, közömbösség, megértés, hajlandóság, bátorság	egyéni, páros, csoportos, frontális szövegértés, szituációs játék, képelemzés, összehasonlítás	tk. 24–25. o. mf. 15. o.
11.	<u>Az őszinteség</u> Miért kell őszintének lenni önmagunkhoz? Miért fontos egy barátságban az őszinteség?	rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, hazugság, szeretet,	egyéni, csoportos, frontális ágrajz,	játék: tanári kézikönyv tk. 26–27. o. mf. 16. o.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenységszervező formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
	Van olyan hazugság, ami ártalmatlan? Mindig tudjuk, hogy mikor nem vagyunk őszinték? A lelkiismeretünk segít az őszinteségben? Miért?	tisztelet, közömbösség, harag, megértés, megbocsátás, konfliktus	szövegértés, szerepjáték, összehasonlítás	
12.	<u>A kommunikáció</u> Hogyan kommunikálunk egymással? Megértjük egymást? Milyen eszközöket használhatunk a kommunikációhoz, és hogyan?	felelősség, tudatosság, hajlandóság, együttműködés, tapintat	egyéni, csoportos, frontális szerepjáték, szövegértés, szituációs játék, érvelés	tk. 28–29. o. mf. 17. o.
13.	<u>A barátság</u> Lehetnek-e a barátoknak titkaik egymás előtt? Mit jelent az, hogy őszinték vagyunk valakihez? Mit jelent a barátságban a másik tisztelete? Hogyan tudják segíteni egymást a barátok? Hogyan lehet bocsánatot kérni és megbocsátani? <u>A kapcsolat ápolása</u> Milyen formái vannak a szeretet kimutatásának és a figyelmességnek? Milyen problémák és milyen konfliktusok zavarhatják meg a barátságot? Hogyan lehet feloldani ezeket?	barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, barátság, őszinteség, hazugság, szeretet, tisztelet, harag, fájdalom, megértés, sértés, megbocsátás, konfliktus	egyéni, páros, csoportos, frontális szövegértés, információgyűjtés, illusztráció, szövegalkotás, érvelés	játék: tanári kézikönyv tk. 30–31. o. mf. 18. o. digitális tananyag
14.	<u>A szeretet</u> Mit jelent a szeretet? Miért kell szeretnem magamat, a társaimat, a környezetemet, a mindennapi munkáimat? Mennyire tudom elfogadni és megérteni magam és a másik embert? Meg tudok bocsátani, ha megbántottak?	rokonszenv, őszinteség, szeretet, tisztelet, megértés, megbocsátás, együttműködés, elfogadás	egyéni, páros, frontális összehasonlítás, információgyűjtés, szerepjáték, szövegértés, szövegalkotás	tk. 32–33. o. mf. 19–20. o. digitális tananyag

III. Tematikai egység: Kortárs csoportok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

A közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése.

A csoporttagok közötti összetartozás érzését kiváltó legfontosabb tényezők tudatosítása.

Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése.

A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése.

Annak megértetése, hogy mások csoportjai mások számára ugyanolyan értékesek.

További céljaink lehetnek:

Fogadják el egymást a különbségeikkel együtt.

Érdeklődjenek mások iránt.

Legyenek hajlandók alkalmazkodni, ha a közösség érdeke megkívánja.

Ismerjék fel, hogy a konfliktusokat csak együttes szándékkal lehet jól megoldani.

Kapcsolódási pontok:

Magyar nyelv és irodalom: közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás).

Dráma és tánc: a konszenzus kialakításának képessége és eszköztárának megismerése a dramatikus tevékenységek előkészítése során. Egymás munkája iránti tisztelet, figyelem, őszinteség és tapintat a megbeszélések során, belső irányítású csoportszerveződés dramatikus tevékenységek során.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
15.	<u>Figyelünk egymásra?</u> Szerinted miért kell egymásra figyelniük a közösség tagjainak? Milyen dolgok gyengítik egy közösség tagjainak összetartozását? Mik erősítik egy közösség tagjainak összetartozását?	csoport, közösség, összetartás, beilleszkedés	egyéni, frontális szövegértés, szövegalkotás összehasonlí- tás	tk. 34–35. o. mf. 21. o. digitális tananyag
16.	<u>Közösségeink (Közösségeim)</u> Milyen csoportokhoz tartozom? Mi változott ezen a téren az utóbbi időben? Milyen okai vannak a változásnak? Melyik csoporthoz mennyire kötődöm, és miért? <u>A mi csoportunk</u> Melyik csoportomban érzem a legjobban magam, és miért? Mi minden kapcsolja össze a csoport tagjait? Milyen közös tevékenységeink, jeleink, szokásaink és szabályaink vannak? <u>Mások csoportjai</u>	barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, tisztelet	egyéni, frontális szövegértés, információ- gyűjtés	tk. 36–37. o. mf. 22. o.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
	Milyen más csoportok vannak körülöttem, amelyekbe nem tartozom bele? Milyennek látom e csoportok tagjait? Mit tudok róluk? Valóban különböznek a tagjaik a mi csoportunk tagjaitól? Ha igen, miben?			
17.	<u>Együttműködés</u> Miben kell és miben nem szükséges együttműködnünk? Milyen tulajdonságok segítik az együttműködést? Tudok változtatni a gondolkodásomon, ha a többiek ötlete jobb? Szükségünk van vezetőre? Miért?	beilleszkedés, kirekesztés, vétség, bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősség, érdeklődés, tapintat	egyéni, páros, csoportos, frontális szövegértés, összehasonlí- tás, információ- gyűjtés, szövegalkotás képzés	játék: tanári kézikönyv tk. 38–39. o. mf. 23. o.
18.	<u>A konfliktus</u> <u>(Konfliktusok a csoportban)</u> Milyen problémák és milyen konfliktusok fordulhatnak elő a csoportokon belül? Hogyan lehet ezeket megoldani, és mi történik, ha nem sikerül? Lehet-e valaki egyszerre két egymással vetélkedő csoport tagja? Ha igen, hogy oldható ez meg? Ha nem, miért nem?	idegen, kirekesztés, általánosítás, előítélet, hiba, vétség, bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősség, hajlandóság	egyéni, csoportos, frontális szövegértés, érvelés	játék: tanári kézikönyv tk. 40–41. o. mf. 24. o.
19.	<u>A szabályok</u> Milyen lenne egy szabályok nélküli élet? A büntetés vagy a példaadás veszi rá jobban az embereket a szabályok betartására? Indokold meg! Mi a szerepe a lelkiismeretnek a szabályok betartásában? Kellenek-e szabályok az embereknek? Miért? Milyen szabályokkal találkozunk a mindennapjainkban? Kinek a felelőssége a szabályok betartása?	elfogadás, összetartás, beilleszkedés, általánosítás, hiba, jóvátétel, felelősség, kirekesztés	egyéni, páros, csoportos, frontális képelemzés, szerepjáték, történet kitalálása	tk. 42–43. o. mf. 25–26. o.

IV. Tematikai egység: Társadalmi együttélés

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosítása és elfogadtatása, a kisebbségi tanulók esetében ezek identitás-elemként való megerősítése.

A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése.

További céljaink lehetnek:

Vegyék észre a másokkal való azonosságot.

Fogadják el a másoktól való különbözőséget.

Lássák meg, attól, hogy valaki különbözik tőlük, nem jobb és nem rosszabb.

Legyenek képesek alkalmazkodni másokhoz, amikor szükség van rá.

Érdeklődjenek mások iránt.

Kapcsolódási pontok:

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a magyarság eredete; mondókák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.

Vizuális kultúra: valóság és képzelet.

Dráma és tánc: némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk. Improvizációk összefűzése jelenetsorokká; történetek feldolgozása különféle drámajátékos tevékenységekkel.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység-formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
20.	<u>Népek egymás mellett</u> Milyen népek éltek régebben Európában? Milyen népek élnek napjainkban Európában? Milyen vallásokról tanultál eddig történelemórán? Milyen vallások vannak a mai Európában?	nép-csoport, szokás, hagyomány	egyéni, frontális szövegértés, szerepjáték információ-gyűjtés, kiselőadás	tk. 44–45. o. mf. 27. o. digitális tananyag
21.	<u>Együtt élünk</u> Mi köti össze az együtt élőket? Mi ronthatja el a kapcsolatokat? Milyen szempontok alapján csoportosíthatjuk az embereket? <u>Etnikai közösségek</u> Mit tudunk a magyarországi kisebbségi nép-csoportokról? Milyen sajátos jelképeik, szokásaik, hagyományaik és ünnepeik vannak? Jó-e, ha egy országban többféle nép és többféle kultúra él egymás mellett? Miért?	nép-csoport, vallási közösség, társadalom, szolidaritás	egyéni, csoportos, frontális információ-gyűjtés, szövegértés, kooperatív munka, tájékozódás térben	tk. 46–47. o. mf. 28. o.
22.	<u>Értékeink</u>	anyagi, erkölcsi,	egyéni,	játék:

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
	Mit tekintünk értéknek? Milyen anyagi, szellemi, erkölcsi értékeink vannak? Mi alapján lehet rangsorolni az értékeket? Összehasonlítva az értékeket, milyen hasonlóságokat és különbségeket tudunk tenni köztük?	szellemi értékek	páros, frontális szövegértés, szövegalkotás, képalkotás, összehasonlítás	tanári kézikönyv tk. 48–49. o. mf. 29. o. digitális tananyag
23.	<u>Eltérő életkörülmények</u> (<u>Társadalmi egyenlőtlenségek</u>) Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Mi alapján? Miért alakulnak ki vagyoni különbségek az emberek között? Mennyire függ az egyéntől, hogy milyen anyagi körülmények között él? Elképzelhető-e olyan társadalom, amelyben mindenki egyforma anyagi helyzetben van? Ha lenne ilyen, az igazságos társadalom lenne? Kell-e a gazdagoknak segíteniük a szegényeket? Mikor jogos valakit kedvezményben részesíteni? Hogyan lehet és hogyan nem szabad másokkal szemben előnyösebb helyzetbe jutni?	alkalmazkodás, elfogadás, felelősség, együttműködés, békesség	egyéni, páros, csoportos, frontális képelemzés, szövegértés, játék, összehasonlí- tás, érvelés	tk. 50–51. o. mf. 30. o.
24.	<u>Virtuális közösségek</u> Milyen okai lehetnek annak, hogy az interneten gyorsan ki tud alakulni egy virtuális közösség? Milyen előnyei és milyen hátrányai lehetnek az ilyen csoportokhoz való tartozásnak? Mi az, amit nem illik vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?	elfogadás, alkalmazkodás, felelősség, megértés, megfontoltság, együttműködés	egyéni, csoportos, frontális érvelés, szerepjáték, történet kitalálása	tk. 52–53. o. mf. 31–33. o.

V. Tematikai egység: A technikai fejlődés

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében.

A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismertetése.

További céljaink lehetnek:

Érdeklődjenek a környezetük iránt.

Érezzenek felelősséget a cselekedeteikért.

Vegyük észre a nélkülözhetetlen és a nélkülözhető dolgokat maguk körül.

Ismerjék meg a megújuló és a nem megújuló energiaforrások közötti különbséget.

Kapcsolódási pontok:

Természetismeret: a környezet és az ember egysége.

Magyar nyelv és irodalom: a tömegkommunikáció legfőbb üzeneteinek dekódolása.

Technika, életvitel és gyakorlat: környezettudatosság.

Vizuális kultúra: tervezett és alakított környezet. Vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás. Kép és szöveg.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
25.	<u>Új csodák</u> Miért foglalkoztatja az emberiséget a technikai fejlődés? Milyen találmányokat ismersz, amelyek károsítják a környezetet? Milyen találmányok vannak, amelyek nincsenek rossz hatással a környezetre?	fogyasztás, technikai eszköz, lelkesezés, megfontoltság	egyéni, frontális szövegértés, információ- gyűjtés	tk. 54–55. o. mf. 33. o. digitális tananyag
26.	<u>Az ember és a természet</u> Milyen kapcsolatban áll egymással az ember és a természet? Mit tehetek a saját ökológiai lábnyomom csökkentése érdekében?	ökológia, az ökológiai lábnyom, fogyasztás, a választás felelőssége, összhang	egyéni, csoportos, frontális információ- gyűjtés, összehasonlí- tás, képelemzés, szituációs játék	tk. 56–57. o. mf. 34–35. o.
27.	<u>Az ember és a technika</u> Hogyan befolyásolja a technika fejlődése az ember életét? Mik az előnyei, mik a hátrányai és mik a veszélyei? Lehet-e függővé válni egy technikai	fogyasztás, technikai eszköz, a választás felelőssége, gondosság	egyéni, csoportos, frontális összehasonlí- tás, képelemzés,	játék: tanári kézikönyv tk. 58–59. o. mf. 36. o.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
	eszköztől?		szövegértés, szerepjáték	
28.	<u>Enyém, tied, miénk</u> Mít tekinthetek a saját tulajdonomnak? Milyen védelem illeti meg a magántulajdont? Lehet-e közös tulajdonom más emberekkel? Hogyan használható és miként védhető meg a közös tulajdon? Kié a köztulajdon? Hogyan használható és miként védhető meg? Mikor lehet és mikor nem a közös tulajdont vagy a köztulajdont magáncélra használni?	magántulajdon, köztulajdon	egyéni, páros, frontális szövegértés, szövegalkotás, információ- gyűjtés	tk. 60–61. o. mf. 38. o.
29.	<u>A reklámok hatása</u> <u>(A mozgóképek hatása)</u> Miért van annyi reklám a tévében és az interneten? Milyen eszközökkel próbálnak meg befolyásolni minket a reklámok? Miért és hogyan hatnak ránk a televíziós filmsorozatok? Hogyan alakítják a reklámok és a tévésorozatok a választásaimat és a véleményemet?	fogyasztás, technikai eszköz, felelősség, megfontoltság	egyéni, csoportos, frontális információ- gyűjtés, szövegértés, érvelés	tk. 62–63. o. mf. 38–39. o. digitális tananyag

VI. Tematikai egység: A mindenség kutatása

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó ismeretek bővülésének elősegítése és rendszerezése.

További céljaink lehetnek:

Ismerjenek meg többféle művészeti ágat.

Nézzenek utána magyar művészeknek.

Gondolkodjanak el a tudósok felelősségén.

Járjanak utána magyar tudósoknak, ki mivel foglalkozott.

Legyenek képesek tisztelni, ha valaki másként gondolkodik, mint ők.

Vegyék észre, hogy az emberek közötti békeesség lehetséges akkor is, ha nem mindenben értünk egyet.

Kapcsolódási területek:

Természetismeret: a Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben; Kopernikusz tudománytörténeti jelentősége.

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a Biblia; történetek az Ószövetségből. A görögök és rómaiak vallása. Az Újszövetség. Jézus története. A kereszténység kialakulása és elterjedése: üldözött vallásból államvallás. A római katolikus egyház felépítése, jellemzői. Az iszlám vallás megjelenése és alapvető tanításai.

Magyar nyelv és irodalom: képek és formák a költészetben. Az irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak jellemzői.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység-formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
30.	<u>Mit értünk a világból?</u> Mitől függ, hogy mit értünk meg a világból? Milyen tulajdonságok segítenek bennünket a világ megismerésében? Mi a fontosabb a világ megismerésében: a kérdések vagy a rájuk adott válaszok? Miért? Fontosak a saját tapasztalataid? Miért? Kik és hogyan segíthetnek a világ megismerésében?	művészi alkotás, világkép, világnézet	egyéni, frontális szövegértés, illusztráció, információ-gyűjtés	tk. 64–65. o. mf. 40. o. digitális tananyag
31.	<u>A világ megismerése (A tudomány)</u> Mit csinálnak a tudósok? Milyen kérdésekre keresik a válaszokat, és milyen módon? Milyen mélységben ismerhető meg a világ? Én milyen kérdéseket tennék fel a világról?	tudomány, tudományos megismerés	egyéni, csoportos, frontális információ-gyűjtés, tablóképzítés, összehasonlítás,	tk. 66–67. o. mf. 40., 42. o.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenységszerek, módszerek	Eszközök, szemléltetés
			kiselőadás, érvelés	
32.	<u>A világ ábrázolása</u> <u>(A művészet)</u> Mit csinálnak a művészek? Miért fontos számukra az, amit tesznek? Milyen eszközökkel fejezik ki érzéseiket és gondolataikat? Bárból lehet művész?	művészet, művészi alkotás, képregény, lelkesség, szorgalmasság, érdeklődés	egyéni, frontális összehasonlítás, információgyűjtés, szövegértés, történetmesélés, illusztrációkészítés	tk. 68–69. o. mf. 41–42. o.
33.	<u>Az idők kezdete</u> <u>(A vallás mint lelki jelenség)</u> Miért gondolja az emberek jelentős része, hogy létezik egy embernél hatalmasabb erő is a világban? Milyen elképzelések alakultak ki különböző kultúrákban erről az erőről? Hogyan próbálnak az emberek kapcsolatba lépni a természetfeletti világgal, és miért fontos ez nekik? El lehet képzelni a világot természetfeletti erő létezése nélkül is?	világkép, természetfeletti erő	csoportos, frontális illusztrációkészítés, szövegértés	tk. 70–71. o. mf. 43. o. digitális tananyag
34.	<u>A vallás (Vallási közösség és vallási intézmény)</u> Milyen vallási közösségek működnek Magyarországon, illetve a környékünkön? Melyek alkotják a többséget, és melyek tartoznak a kisebbséghez hazánkban? Mit tudunk róluk? Milyen keretei, szertartásai és jelképei alakultak ki a természetfeletti erő(k) tiszteletének? Milyen helyeket, könyveket és tárgyakat tartanak szentnek egyes kultúrákban az emberek? A világ vallásai közül melyek vannak jelen a lakóhelyünkön és Magyarországon?	vallás, egyház, templom, ima, szent könyv, elfogadás, békesség	egyéni, csoportos, frontális tájékozódás térben, szituációs játék, információgyűjtés	tk. 72–73. o. mf. 44. o.

Tematikai egység: Hatodik osztály végén

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

A hatodikos tapasztalatok összegzése, a felső tagozatban végzett munkák, elvárások, feladatok értékelése, tudatosítása.

További céljaink lehetnek:

Vegyék észre, hogy felelősek vagyunk egymásért.

Figyeljék meg, ahogyan mi bánunk másokkal, úgy bánnak velünk is.

Akkor lesz jó egy osztályközösség, ha hajlandóak vagyunk alkalmazkodni egymáshoz.

Önmagunk és egymás elfogadása segíti a közösség életét.

Tapasztalják meg, hogy a közös élmények közelebb hozzák az osztály tagjait egymáshoz.

Kapcsolódási pontok:

Dráma és tánc: némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk, jelenetek bemutatása.

Egymás munkája iránti tisztelet, figyelem, őszinteség és tapintat a megbeszélések során.

Óraszám	Tananyag	Fogalmak	Tevékenység- formák, módszerek	Eszközök, szemléltetés
35.	<u>Évzáró</u> Milyen témákkal foglalkoztunk az idei erkölcstanórákon? Melyik téma állt közelebb hozzám? Milyen területekről tudtam meg többet, miben változott a véleményem?	önismeret, rokonszenv, megértés, elfogadás	egyéni, frontális szövegértés, szövegalkotás, összehasonlí- tás, történet kitalálása	játék: tanári kézikönyv tk. 74–75. o. mf. 45. o. digitális tananyag
36.	<u>Én magam és mi együtt</u> Jobban ismerem magam? Ki és mi segített ebben? Miben hasonlítok a többi emberre? Miben különbözöm a többiektől? Tudunk alkalmazkodni egymáshoz? Segítjük egymást? Örülünk egymás jó eredményeinek? Betartjuk a közösségi szabályokat? Év végére jobban ismerjük egymást?	önismeret, beilleszkedés, rokonszenv, megértés, elfogadás, alkalmazkodás, egyenrangúság, szeretet	egyéni, frontális játék, érvelés, fogalom- magyarázat	tk. 76–77. o. mf. 46–47. o.